

WARSZTAT 4

JAK DZIAŁA SPRAWIEDLIWY HANDEL

Cele i założenia

- Wyjaśnienie, w jaki sposób Sprawiedliwy Handel zmienia życie drobnych producentów oraz społeczności w krajach ubogiego Południa.
- Nauczenie uczestników, jak odróżniać produkty Sprawiedliwego Handlu od konwencjonalnych.
- Przeanalizowanie, jak wybieramy produkty spożywcze.
- Zachęcenie uczestników do wybierania w czasie zakupów produktów Sprawiedliwego Handlu.
- Wyjaśnienie, w jaki sposób wszyscy jesteśmy od siebie zależni.

PRZEBIEG SPOTKANIA

1. Wprowadzenie: 15 minut

Zapytaj uczestników, czy w ich lokalnych sklepach i supermarketach można znaleźć produkty Sprawiedliwego Handlu oraz czy potrafią je odróżnić od produktów konwencjonalnych.

2. Świat w torbie na zakupy: 40 minut

Każda grupa dostaje torbę na zakupy z mniej więcej pięcioma produktami (zob. załącznik 1). Uczestnicy tworzą i wypełniają tabelkę (zob. załącznik 2 – możesz ją narysować na tablicy lub wyświetlić na ekranie jako przykład). Wpisują kraj pochodzenia każdego produktu oraz wymieniają dwa powody, dlaczego niektóre zostały dostarczone z tak daleka. Odszukują na etykietach kraj pochodzenia każdego produktu i próbują odróżnić, które z nich pochodzą ze Sprawiedliwego Handlu. Zwiększa to wiedzę uczestników na temat pochodzenia naszej żywności. Następnie grupy przedstawiają wyniki swej pracy, dyskutują nad nimi, mówią, jak rozpoznali produkty Sprawiedliwego Handlu oraz za pomocą naklejki zaznaczają na mapie kraj pochodzenia każdego produktu.

3. Współzależność: 20 minut

Spytaj uczestników, czym do tej pory kierowali się przy wyborze produktów w sklepie. Zapisz ich wypowiedzi na tablicy, aby można było do tego wrócić później. Następnie przeczytaj na głos poniższy cytat albo napisz go na tablicy lub wyświetl na ekranie:

Zanim rano skończysz jeść śniadanie, już będziesz zależny od połowy świata. Nie będziemy mieć pokoju na ziemi, dopóki nie uznamy tego podstawowego faktu.

Martin Luther King

Czas trwania

1,5 godziny

Grupa docelowa

Dorośli i młodzież 15+

Materiały i środki dydaktyczne:

- 4 torby na zakupy;
- 20 produktów spożywczych, ewentualnie ich zdjęcia (patrz Załącznik 1 - przykładowa lista), w tym możliwie jak najwięcej produktów z różnymi znakami certyfikacyjnymi Sprawiedliwego Handlu oraz produktów bez oznaczeń, ale pochodzących od certyfikowanych organizacji Sprawiedliwego Handlu (informacja powinna być w opisie na etykiecie);
- tablica lub flipchart oraz przybory do pisania;
- mapa świata;
- papier i przybory do pisania dla uczestników;
- znaki certyfikacyjne Sprawiedliwego Handlu (patrz str. 106) wydrukowane lub do wyświetlenia;
- slajd z tabelką do wypełnienia;
- slajd z cytatem z wypowiedzi Martina Luthera Kinga;
- komputer i rzutnik (opcjonalnie);
- karteczki samoprzylepne.

Zapytaj grupę, jak rozumieją te słowa. Kiedy uczestnicy skończą omawiać cytaty, zapytaj grupę, jakich produktów nie możemy uprawiać w naszym kraju (herbata, kawa, kakao, banany, ananasy, pomarańcze, ryż itd.).

Zapytaj grupę o produkty, które dzisiaj jedli, oraz skąd one pochodzą. Zrób listę na tablicy.

Poproś uczestników, aby wybrali jeden produkt z listy, wyobrazili sobie jego cykl życia oraz zapytaj, ile ludzi może być zaangażowanych w wyprodukowanie i przetransportowanie tego produktu z kraju pochodzenia do nas, konsumentów. Spytaj, czy ich zdaniem jest to odpowiednio odzwierciedlone w cenie produktu.

W końcu spytaj, czy kierowanie się przy wyborze produktów ceną, ewentualnie ich jakością (zapewne takie byłyby zapisane na tablicy kryteria ich wyborów) uwzględnia ich zdaniem te współzależności.

Na koniec zaprezentuj grupie znaki certyfikacyjne Sprawiedliwego Handlu (wystarczą najbardziej popularne, pojawiające się na rynku polskim: *Fairtrade*, *Naturland Fair* oraz *fair for life*, chyba że masz dużo czasu, wtedy zaprezentuj i inne) oraz wyjaśnij, że produkty pochodzące od certyfikowanych organizacji Sprawiedliwego Handlu z reguły nie mają żadnego znaku, natomiast odpowiednia informacja powinna być na etykiecie*.

Wskaż uczestnikom, gdzie takie produkty mogą nabyć w swoim miejscu zamieszkania, a także poinformuj o sklepie internetowym na stronie www.sprawiedliwyhandel.pl, który ma najszerszą ofertę w Polsce. Możesz też wydrukować uczestnikom z tej strony ulotki z informacją o Sprawiedliwym Handlu.

Wskazówki dla prowadzącego

Skieruj uwagę grupy na następujące kwestie:

- jak bardzo wszyscy jesteśmy od siebie zależni;
- skąd wynika potrzeba handlu z innymi krajami i dlaczego powinniśmy handlować uczciwie;
- dlaczego handel jest tak ważny we współzależnym świecie;
- jak bardzo jesteśmy zależni od krajów rozwijających się, jeśli chodzi o żywność, którą spożywamy.

Zakończenie: 10 minut

Przeprowadź ogólną dyskusję na temat problemów poruszonych podczas tych warsztatów.

Podsumowanie: 5 minut

Daj wszystkim uczestnikom karteczki samoprzylepne i poproś ich o zapisanie jednej zaskakującej rzeczy, której nauczyli się podczas warsztatu. Poproś o przyklejenie karteczek do tablicy i zapoznanie się z kartkami innych uczestników przed opuszczeniem sali.

Materiały pomocnicze, dostępne na stronie na stronie projektu

- tabelka do wypełnienia przez uczestników - do wydruku lub wyświetlenia;
- cytatem z wypowiedzi Martina Luthera Kinga - do wydruku lub wyświetlenia;
- znaki certyfikacyjne Sprawiedliwego Handlu;
- ulotka o Sprawiedliwym Handlu.

